

Een beklemmend geheim

Daphne is vroeger seksueel misbruikt door haar broer. Ze kan alleen verder als ze het haar moeder vertelt, maar dat maakt haar zo bang dat ze liever doodgaat.

Late dienst, ik heb er een paar achter elkaar. Ik zit in het kantoor te wachten op de overdracht, als mijn oog valt op een briefje op het prikbord met mijn naam. Ik pak het en schrik. 'Beste Renze, gisteravond heb je nogal uitgebreid gesproken met Daphne. Ze trok het daarna niet meer en is in de separeer beland. Verder vind ik je nog steeds wel aardig hoor. Groetjes en werkse, Hamid.'

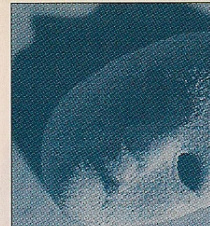
Bekritiseerd

Ik kan wel huilen van schrik en schaamte. Ik wist dat ik een forse interventie inzette in het gesprek. Blijkbaar was dat niet de afspraak en is het verkeerd uitgepakt. Wat érg.

Tijdens de overdracht hoor ik dat Daphne niet kon slapen, zich suïcidaal uitte en zich kraste. Dat had ze nog niet eerder gedaan. De nachtdienst heeft haar gesepareerd. Vandaag zijn haar vrijheden weer uitgebreid. Ze is gewoon op de afdeling en als het goed gaat vanavond, slaapt ze op zaal. „Geen zware gesprekken vanavond,“ wordt nog vermeld, waarbij mijn collega me nadrukkelijk aankijkt. Nou, voor mij hoeft je niet bang te zijn, ik durf even niks meer. Ik vraag me af hoe er over mij gesproken is in het team, ik voel me ineens bekritiseerd en bekeken.

Smoesjes

Daphne is een meisje van bijna zeventien jaar, lang en tenger, donker rattenkopje. Sinds een week of twee is ze opgenomen nadat ze te kennen had gegeven een eind aan haar leven te willen maken. Al tijdens het intakegesprek vertelt ze dat ze een geheim heeft en niet door kan gaan met leven als ze dat niet aan haar moeder vertelt. Maar het idee om het te vertellen, maakt haar zo angstig dat ze nog liever

dood is dan dat ze het zegt.

Haar oudere broer heeft haar van kleins af aan erg gepest. Het ging zelfs zo ver dat hij haar opsloot in een kast, haar kneep op plaatsen waar het niet zichtbaar was voor de buitenwereld en haar bedreigde wanneer ze het tegen haar moeder zou zeggen. Toen Daphne eenmaal veertien werd, misbruikte hij haar ook seksueel. Dit heeft een jaar lang met vrij grote regelmaat plaatsgevonden. Na dat jaar is haar broer bij de marine gegaan, en was dus weinig thuis. Tijdens korte periodes van verlof is het haar steeds gelukt om met smoesjes uit zijn buurt te blijven, maar binnenkort zou hij voor een paar maanden thuis zijn. Daphne is doodsbang voor wat haar te wachten staat.

Aan de wandel

Daphne is nu dus al een poosje op de afdeling. En het gaat steeds slechter met haar, het is heel akelig om te zien. Om haar heen hangt een stille sfeer die alleen maar sterker is geworden. Dat is ook niet zo vreemd als je ziet welke medicijnen ze gebruikt. Toch geeft ze nog steeds aan heel angstig te zijn en dat is ook voelbaar. Ze zit in een soort cocon, doodeenzaam, opgesloten met haar angst.

's Avonds wil ze vaak wandelen. Ze mag niet alleen van de afdeling af en ik ben al een paar keer met haar mee geweest. Door de donkere stadswijk aan de wandel. We babbelen dan wat over koetjes en kalfjes. Over haar opleiding en haar hobby's. Soms zijdelings over haar problemen. Soms staat ze ineens stil als we vlak bij het ziekenhuis zijn, maar altijd laat ze zich weer uitnodigen, en komen we samen terug.

*Met de afschuwelijke
waarheid is beter
te leven dan met dit
grote geheim*

„Ik kan het niet“

Gisteravond regende het, dus de wandeling ging niet door. Maar we zijn wel even apart gaan zitten voor een gesprekje. Ik had van tevoren besloten dat het nu niet over koetjes en kalfjes mocht gaan, maar over háár. Zo'n jong meisje met zo'n helder probleem dat hier binnen twee weken rondloopt als een chronische psychiatrisch patiënt zonder dat de stilte wordt doorbroken. Zonder dat ze doet wat nodig is; dat wij doen wat nodig is. Dat is gewoon niet goed.

In het gesprek vroeg ik haar hoe ze vond dat het met haar ging. „Ik zie het niet meer zitten,“ antwoordde ze kort. Ik vroeg haar of ze inmiddels een plannetje had gemaakt om de gebeurtenissen met haar broer aan haar moeder te vertellen. „Ik maak me nog liever van kant,“ was haar antwoord. „Daphne, er is van alles gebeurd met je broer. Je kunt niet verder met je leven als je het niet aan je moeder vertelt. Je moet bedenken wanneer en met wiens steun je het aankaart, maar je hebt geen keus. Je moeder maakt zich zorgen, vermoedt misschien van alles en ziet je alleen maar achteruit gaan. Ze heeft recht op de waarheid en jij hebt recht op bescherming. Als je het niet vertelt, gaat het straks gewoon door, want

je broer zal niet zomaar stoppen.“

„Ik maak er een eind aan, ik kan het niet.“ Ze begon te huilen. Het was de eerste keer dat ik emotie zag. Ik liet haar uithuilen en ze bleef herhalen „Ik kán het niet, ik kán het niet, ik kan mijn moeder dit niet aandoen. Het is allemaal mijn schuld.“ „Je kunt veel meer dan je denkt,“ zei ik, „en erger dan dit kan het niet worden, ook niet voor je moeder. Denk nog eens na over de vorm en het tijdstip. We zijn er om je terzijde te staan, geef jezelf die kans.“

Daphne droogde na een poosje haar tranen en het gesprek was beëindigd.

Niet alleen

Met de afschuwelijke waarheid is beter te leven dan met dit grote geheim. Dat denk ik en dat denkt Daphne ook. Ze heeft zelf gezegd dat ze het moet vertellen om door te kunnen met haar leven, maar ze kan dat niet alleen. Ik durf er bij haar niet meer over te beginnen, hoewel ik achter mijn interventie blijf staan. Het tijdstip was niet gunstig, maar het is gewoon niet goed om mee te gaan met Daphnes angstige vermijdingsstrategie. Ik bespreek het met de persoonlijk begeleider van Daphne en vraag hem om het samen met de behandelaar op te pakken. Hij is bang, zowel voor de reactie van Daphne als voor die van haar moeder. Maar voor het gesprek kan plaatsvinden wordt Daphne overgeplaatst naar een andere instelling. Maanden later hoor ik via via dat het goed met haar gaat, dat ze weer thuis is. Ik weet niet of ze het geheim heeft verteld.

Renze Vink, psychiatrisch verpleegkundige